

Advies Duurzaam Papierinkoop, versie 28-01-10 - Werkgroep UTduurzaam -

Het belang van duurzaam papiergebruik

Duurzaam papiergebruik is een relatief kleine, makkelijke stap om door te voeren op de UT. Deze stap heeft bovendien als voordeel dat voor iedereen meteen concreet zichtbaar is dat de UT extra hard aan de slag wil met duurzaamheid. In dit kader hebben wij in september jl. een enquête uitgeschreven op recycled papiergebruik, welke veel instemmers trok. Zie

http://www.utduurzaam.nl/index.php?option=com_poll&id=14%3Astellingvandemaand&lang=nl

Ook het UT-Nieuws schreef een Stelling van de Week uit op dit thema, zie

http://www.utduurzaam.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=82&Itemid=89&lang=nl

en editie 10-09-09 van het UT-Nieuws. Ook deze stemresultaten suggereren een duidelijk draagvlak voor een duurzamer papiergebruik.

Wat is er nodig voor een duurzaam papiergebruik?

- zuinig gebruik papier op de UT, te denken aan standaardinstellingen printers dubbelzijdig, printopdrachten zonder voorblad. We zouden graag hiervoor een keer in gesprek willen met ICTS.
- goed gescheiden papierinzameling
- **duurzaam papierinkoop**

Inleiding: wat is duurzaam papierinkoop?

Het is het handigste om de volgende opsplitsing te maken:

1. herkomst van houtvezels
 - nieuwe houtvezels: wel/niet uit duurzame bosbouw
 - hergebruikte houtvezels (recycling)
2. milieu-impact productieproces houtvezels → papier

Houtvezels zijn niet oneindig vaak herbruikbaar, en daarom zullen altijd nieuwe houtvezels nodig zijn. Zaak is dat deze houtvezels uit duurzaam beheerde bossen komen, wat inhoudt dat unieke bosgebieden zoals tropisch oerwoud optimaal bespaard blijven, en dat er altijd een duidelijk programma is voor herplant. Scandinavië is een goed voorbeeld waar duurzame bosbouw grootschalig plaatsvindt. Veel papiersoorten bevatten 'mixed sources', dat is: deels nieuwe houtvezels en deels herbruikbare vezels. In het algemeen kan gezegd worden dat 100% recycled papier van minder kwaliteit zal zijn, tenzij er een intensief hergebruikproces aan vooraf gaat...en dit kan weer betekenen dat het papier uiteindelijk niet duurzamer is dan gedeeltelijk nieuw papier. Het valt niet mee om 100% recycled papier gebruiksklaar te maken voor elke printer, of voor een lange levensduur (denk aan archiefopslag). Bovendien zal 100% recycled papier altijd nogal grijs zijn, wat niet iedereen zal waarderen.

Papier van 100% nieuwe houtvezels is ook niet te adviseren, omdat dat het grootschalige recyclingsproces van papier in de weg staat.

Criteria opstellen voor inkoop 1– herkomst houtvezels: mixed sources

Er zit een enorm gat tussen 100% nieuwe houtvezels en 100% recycled papier. In deze speelruimte kan een geschikte papiersoort gevonden worden die UT-breed ingekocht kan worden. We noemen enkele belangrijke winstpunten voor papier van mixed sources:

- heeft verwaarloosbaar grijs uiterlijk
- geschikt voor alle toepassingen zoals printen, kopiëren
- bevat beide -even essentiële- componenten van het recycleproces: voegt enerzijds nieuwe houtvezels toe aan het kringloopproces, mits goed gescheiden ingezameld, en er worden anderzijds houtvezels hergebruikt.
- wij adviseren papier te kiezen met minimaal 40% recycled. Veel papiersoorten dragen trots 'mixed sources' maar bestaan vervolgens uit slechts 5% recycled papier. Zo'n laag percentage staat een evenwichtige balans van marktvraag en -aanbod op recycled houtvezels in de weg, en is dus minder duurzaam. NB: let erop dat de recycled houtvezels voor minimaal 80% van 'post-consumptie' afkomstig is.

Aandachtspunten:

- er bestaan veel labels op het terrein van herkomst papier. Veel fabrikanten zullen eigen labels hebben (dus niet onafhankelijk getest). Eigenlijk is het internationaal erkende keurmerk FSC de
-

- enige die wereldwijde aftrek vindt én door de internationale milieuorganisaties ondersteund wordt.
- NB: voor het stationary heeft de UT gekozen voor 'FSC Mixed Sources'. Dit betekent helaas niet altijd 100% FSC-gecertificeerd papier; bovendien kan 'FSC Mixed Sources' in principe nog steeds 0% recycled papier bevatten, zie ook <http://www.fsc.nl/nl/doc.phtml?p=FSC%20en%20papier>
We zouden ervoor willen pleiten dat het FB een papiersoort kiest waarvan de nieuwe houtvezels 100% FSC zijn.
- recycled papier is helaas soms duurder dan nieuw papier, omdat de marktafzet soms achterblijft. Grootschalig inkopen kan echter een nieuw prijsbeeld geven, zeker als er leveranciers gezocht worden die erg thuis zijn in duurzame papiersoorten.
- FSC-gecertificeerde nieuwe houtvezels zijn in het algemeen niet duurder dan ongecertificeerde vezels, zie ook <http://www.fsc.nl/nl/doc.phtml?p=Overschakelen%20op%20FSC-papier>

Criteria opstellen voor inkoop 2– productieproces

Er is een heel groot verschil tussen papier van de ene fabrikant t.o.v. de andere fabrikant als het gaat om de milieuvriendelijkheid van het productieproces. Belangrijk: het FSC-keurmerk zegt alleen iets over de herkomst van de houtvezels, en niks over het productieproces! Er zijn vele aspecten waar je naar kan kijken als het gaat om een milieuvriendelijk productieproces: water-, energie-, chemicaliëngebruik, en CO₂-uitstoot. Specifieker:

- het bleken van het papier is een zeer milieubelastend productiestap. Daarom: bij voorkeur ongebleekt papier kiezen (maar wellicht niet wit genoeg), of anders TCF- of ECF-gebleekt.
- overweeg over te stappen op het lichtere 75 g/m² papier; in Noord-Amerika en Azië gebruikelijk. Vraag wel eerst na of het papier dan nog steeds geschikt is voor printers en kopieerapparaten. Controleer ook de doorschijnendheid.
- Om duidelijkheid te scheppen in de milieuvriendelijkheid van het totale productieproces zijn er diverse keurlabels in de omloop. De belangrijkste: Nordic Swan (ook wel Nordic Environment genoemd), Blaue Engel, EU Ecolabel, en Milieukeur. Ook hier: diverse fabrikanten hebben eigen labels (maar dus niet onafhankelijk) voor een schoon productieproces. Wij adviseren de labels Nordic Swan of EU Ecolabel te gebruiken, deze zijn het strengst op schoon proces.

Life Cycle Assessment (LCA) door de UT

'LCA' is een analyse die alle stappen doorloopt in het productieproces van een product en daarbij kijkt naar de milieu-invloed van de verschillende stappen in het proces. Hiervoor zijn diverse software packages in omloop die snel diverse totaalprocessen met elkaar kunnen vergelijken. Het is misschien interessant dat er een UT-onderzoeker eens naar kijkt. Bijvoorbeeld: Marten Toxopeus, UD bij de opleiding IO.

Huidige papierkeuze: Xerox Business

Deze keuze is niet slecht, maar het kan duurzamer. Uitleg:
Pluspunten: Nordic Swan label, EU Ecolabel, chloorvrij gebleekt.
Minpunten: 0% recycled, en het is geen FSC-papier.

Concrete voorbeelden duurzamere papierkeuze

- Xerox: papier 'Planet Optimum'
http://www.xerox-supplies.nl/nl/papier/planet_optimum.php
- FSC-leveranciers:
<http://www.fsc.nl/nl/doc.phtml?p=lk%20zoek%20hout%2Fpapier>
- De leveranciers genoemd in tabel 4.4 van het rapport op de website [5] (niet up-to-date)
- www.living-office.nl
- Biotop-papier, de papierkeuze van de duurzame Triodos Bank
www.mvonderland.nl/degrotemvobibliotheek/praktijkvoorbeelden/6026

UTduurzaam helpt graag mee

We zijn erg benieuwd wat de leveranciers te bieden hebben aan duurzame papierkeuze's. We zouden graag met jullie willen meekijken en helpen. Voor ons was het moeilijk om op de website's van leveranciers snel de verschillen te zien tussen de diverse papiersoorten. Voor een pakket aan gedetailleerd inkoopbeisen op duurzaamheid, zouden jullie het rapport [2] van SenterNovem kunnen gebruiken. Dat vormt ook het Eisenpakket op papierinkoop van de Nederlandse overheid.

Nuttige websites

- [1] <http://www.senternovem.nl/duurzaaminkopen/index.asp>
 - [2] http://www.senternovem.nl/mmfiles/Criteriadocument%20Papier%20v1.2_tcm24-298946.pdf
 - [3] <http://inkoopduurzaamhout.nl/index.html>
 - [4] <http://www.milieucentraal.nl/pagina.aspx?onderwerp=Schrijf-%20en%20kopieerpapier>
 - [5] http://www.uu.nl/NL/faculiteiten/betawetenschappen/kennispunt/Documents/Meer_milieuvriendelijk_papier.pdf
 - [6] <http://www.milieukoopwijzer.be/faq.php/18>
 - [7] <http://www.mvonderland.nl/aandeslagmetmvo/mvointernationaal/sectoren/grondstoffen/papierenkarton>
 - [8] <http://www.greenpeace.org/raw/content/belgium/nl/press/reports/het-spoor-van-papier.pdf>
-